

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJYZÖK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyed-
évre 1 frt. Papok-, tanítók- és községi előjáróknak egész évre
3 frt, a tanító-egylet tagjainak, községi és körjejjyzöknak 2 frt
50 kr. — Egy példány ára 8 kr.

Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szögig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr
magánhirdetések □ cm-ként 3 kr, többszöri közlésnél 2 kr-
közöltetnek. — Bélyegdíj külön 30 kr. — Nyílt-tér sora 50 kr
Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő.

Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetői iroda

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvnyomdája és könyvkötészet (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Allítsunk szobrot Orbán Balásnak!

(—gh) A székelység egykori édes atya, büszkesége, a nép igaz barátja, a lánglelkű hazafi, jeles író, a valódi jellem Orbán Balás báró emlé-
két vármegyénk és általában a Székelyföld: —
melynek oly önzetlen, szerénysége-és becsüle-
tességében minden feltűnést megvető, igazi
gyermek volt — szoborban ohajtja megörökíteni.

Lapunk a kezdeményezők sorában volt s
még mult évben felvetette az emlék eszméjét e
helyen. Most újabb és az eddiginél szélesebb
körű mozgalom indult. Székely-Keresztur város
nagyközség értelmisége már kibontott lobogója
alá igyekszik sorakoztatni minden, a nevezett
magasztos erényeket tisztelni tudó honfiut és
honleányt, minden hazafias várost és községet.

A ma már országossá lett eszme megvaló-
sítására nagyobb szabású akciót indít az évek
óta fennálló szobor-bizottság s ennek megbeszélé-
lése céljából és az állandó szobor-bizottság meg-
alakítása végett **e hó 14-én** (vasárnap) **délután 4**
órákor Székely-Keresztur város nagyközség
tanácskozási termében **szervezködő nagy-gyűlést**
tart, melyre a város és vidék hazafias közön-
ségét ez uton is meghívja.

Székely-Keresztur közönsége azt is elhatá-
rozta, hogy **folyó hó 20-án** (Szent István király
napján) **nagyszabású népnépelet** rendez a fel-
állítandó szobor-alap javára s hogy ez ünnepelet
mentől sikerültebb legyen, tömeges megjele-
nése hívjuk fel székely véreinket.

Egyben kijelentjük lapunk részéről, hogy
minden az Orbán Balás szoborra szánt szives
adományt szerkesztőségünk is elfogad s a haza-
fias cél megvalósíthatását szíves-leléssel elő-
mozdítani ohajtván, ennek jeléül, az adományok-
kat esetről-esetre nyilvánosan nyugtazza és a
maga részéről a *Székely Udvarhely* szerkesztő-
sége öt koronával az adakozók sorát e lap
hasábjain ezennel megnyitja.

Fel tehát székely honfiak, honleányok
egyen-egyen; városok, községek, hazafias testü-
letek s minden rendű és rangú intézetek: rójuk
le a hála és kegyelet adóját — tehetségünk sze-
rint! Mutassuk meg, hogy »nem fajult el még a
székely vér!...«

Jelenjék meg a következő vasárnapon tar-
tandó gyűlésen mindenki osztály, állás és elvi
különbség nélkül; hiszen a haza mindnyájunké
s a ki egész életében hazája boldogságára töre-
kedett, az mindnyájunk javára munkált és annak
emléke mindnyájunk előtt a kegyelet tárgya
kell, hogy legyen!...

A gazdasági egyletek és a nép.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának július 31-én megjelent számában
Török Mihálytól egy közlemény jelent meg, melylyel
a *Székely-Udvarhely* 29. számában az *Erdélyi Gazda*
június-júliusi kettős füzetéről szóló ismertetésem
egy állításait igazítja helyre.

Legyen szabad visszairgatásul a következő meg-
jegyzéseket tennem.

Ugy látszik, hogy a cikk fogalmazója nincs tisztá-
ban egy lap szerkesztője és dolgozótársai fogalmakkal,
mert különben nem írta volna, hogy »a lapot (E. G.)
az erdélyi részek legszámtalább közgazdasági írói
szerkesztik.«

A cikk kicsinyítő hangon emlékezik meg arról a
kijelentéséről, hogy a dolgozatok nyelvét »magya-
rusnak és gördülékénynek« tartom s a magyartalan
»tatik-tetik« megrovását »grammatikai kifogásnak«
nevezi. Meg vagyok győződve, hogy »az erdélyi részek
legszámtalább írói« magukat bírálaton felül állók-
nak nem tartják s a valóságnak megfelelő elismerést és
aprób nyelvhibájukra való reámutatást — bárhonnau
jön — szívesen tudomásul veszik.

Dolgozatomban azt a meggyőződésemet fejeztem
ki, hogy az E. G.-t »a művelt gazdaközönség élvezet-
tel és tanulsággal olvashatja«, de »a nagy többséget
képező csekélyebb műveltségű gazdáknak nézve telje-
sen használhatatlan« és szükséges volna, hogy az E. G. E.
»egy népies gazdasági értesítő alapítson, mely a cse-
kélyebb műveltségű kisgazdák tudásához mérten fog-
lalkozzék az erdélyrészi helyzetekkel és érdekekkel.«

Ez oly egyszerű, világos és teljes, hogy abból ma
sem tudok semmit elvenni, sem pedig hozzá tenni. De

aztán ez az a gondolat, melyet Török a maga és a
maga és a szerkesztőség nevében a maga valóságából
teljesen kiforgatott.

Tagadom, hogy cikemből még sorok közül
is kilátszanék, hogy az E. G.-t csak az udvarhely-
megyei kisgazdáknak nézve tartom használhatot-
lennék, mert ezt az összes csekélyebb műveltségű gaz-
dáknak nézve mondtam s e meggyőződésemmel is válto-
zatlan.

Egy lap használhatóságát olvasóinak számából
és karakteréből lehet legjobban megismerni.

A E. G. E.-nek van 428 tagja, tehát az E. G.-nak
ugyanennyi igazolható olvasójánál többet figyelembe
venni nem lehet.

Ez olvasók közül 43.5 százalék, vagyis 186 alapító
tag, kik a társadalom legvagyonosabb osztályából ke-
rültek ki; ezeken kívül 31.5 százalék, vagyis 135 ren-
des tag ama középosztályból került, mely tanulási vá-
gyán kívül ambitio kérdésnek tartja a *rendes tagsági* czi-
met; végre 25.0 százalék, vagyis 107 azoknak a száma,
kik szintén tanulni óhajtanak, de — tán anyagi viszony-
nyai miatt — olcsón kell tudáshoz jutniok.

E 107 olvasó közt volna tehát keresendő ama
»csekélyebb műveltségű gazdák« csoportja, melyet
elnyomó többségben szeretnék fellelni.

Amde az E. G. E. alapszabályaiban ez olvasható:
»c) *Erdélyi tag* az, a ki magát évi 6 korona tag-
sági díjnak hat évig való fizetésére kötelezi.«

»Az évdíjas tagsági díj gazdatisztek, lelkészek,
körjejjyzök és tanítók részére 4 korona.«

E szerint tehát »a csekélyebb műveltségű kisgaz-
dák« nem részesülhetnek a náluk igen sok esetben
pénzesebb gazdatisztek, lelkészek, körjejjyzök és tani-
tók kedvezményében, minek természetes következtése,
hogy ama 107 évdíjas tag között elenyésző csekélyesség
az ugynevezett *hétshívtalásos* csoportja s alig hiszem,
hogy volna azok között bár csak 3-4 *harminyas ember*.

Ezzel, azt hiszem, az E. G. E. saját adataival
bizonyítottam be, hogy az E. G. a csekélyebb művel-
tségű gazdaközönség között egyetlen vármegyében
sem hódított, tehát használhatetlen. De most még
többet is mondok s kijelentem ama meggyőződésemet, hogy
míg az *Alapszabályok* idézett része kiegészítetlenül érvé-
nyes lesz, addig hódításról az alsóbb körökben szó
sem lehet.

Incriminált dolgozatomban a művelt gazdát állí-
tottam szembe a csekélyebb műveltségű gazdával. Ezt
Török úgy igazítja helyre, hogy csak kisgazdát és
nagygazdát említ s azt következteti, hogy csak egy-
féleképpen lehet tanítani s az eltérés a kis- és nagy-
gazda között csak a méretekben, de nem a módokban

TÁRCSA.

A rózsák beszéde.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

Irigység, szájalom, jóakarát volt-e?
Nem tudom az okát —
A szép kerti rózsá ekkép szólítja meg
A mezei rózsát:
— Ugyan, minek virulsz elhagyott helyeken?
Kinek nyitod kebled?
Mit ér, ha szép vagy is, amikor senkisé
Gyönyörködik benned? ..
Jer pompás kertünkbe, hol én diszeskedem
Majd te is meglátod:
Ahol gyönyörítasz kéjjel megbámulnak,
Az a te világod! ..
— Köszönöm! felelt rá a mezei rózsá;
De a vágy nem éget;
Hogy hiu tetszelgés muló fénye mellett
Áruljak szépséget.
S mikor még oly kedves lehetne az élet,
Ugy szeretünk élni:
Szépségünk gyönyörén osztozkodó felek
Kezdenek megtépni,
Nem megyek, nem megyek! Itt maradok végkép,
Hol a szép természet
Bántatlan nyugalomán fakadó boldogság,
Az igazi élet.
Nekem gyönyört, élvet csupán a pásztorsip,
A madár dal adhat,
S hogy ha beteg leszek, csókjával gyógyít meg
A napsugár, harmat.
És ha meg kell halnom szép pásztorialeányka
Tűz fel a hajába,
Ártatlan szívnek szűzies érzelmé
Ringat a halálba ...

Fülei Sz. Lajos.

A szabadban.

Írta: Appel Géza.

Lombos fák illata kicsalt a városból. Hivott a
szabadba, az áldó természet igaz életéből duzzadó keblé-
re. Ellenállhatatlan vágy vitt magával. Utam árnyas
fák közt vitt végig, melyek tele voltak virágokkal, mely-
eket a lombok közt játszó, csapodár szellő enyegő
szerelme tépdesselt lefele. És egyszer elem tárul a
mező. Az igazi élet. Egyik felől áldást adó termés hull-
lámzott, melyből kocsim zajára kicsiny paocsirták reb-
bentek fel. Másik felől, odáig, hol az ég és föld ölelke-
zik, füves pázsit zöld bársony szőnyege terült el. Előt-
tem volt az élet maga. Az élet! A természet büvös
élete. Alattam a föld, titokzatos némaságában munkál,
dolgozik szüntelen. Ember, tekintis a földre, a melyből
vétettél, nézd, mutatja neked, hogy az élet nem álom,
hanem egy végnélküli munka, a miknek haszna van,
az az eredmény, az az áldás, Dolgozni! Használni! Ez
az életcél. A kis paocsirta a maga hangjával nem azt
csicsergi-e, hogy ne maradj a rög közt, hanem töre-
kedjél fölfelé ... fölfelé ...

A csodás csend nem lelked nyugalma megszerzé-
sére figyelmeztet-e s az átható tiszta lég nem a szived
tisztaságát mintázza-e eléd?

Osapd be a könyveket. Tudósok elméletét moso-
lyogd meg, de a természet örök igazsága előtt meg
kell hajolnod ...

Egy kis féregre léptem. Akaratlan. Ugy látszik
felszisszent.

Nem hallottál-e ily szisszenést az emberek közt,
hol erősebb, hatalmasabb könyörtelenül tiporja a gyön-
göböt, ki pedig semmi mást nem akar — csak élni! ...

Talán te is szisszentél már föl, ki e sorokat olva-
sod s nem méltó-e meghallgatni a végső tiltakozás
hangját, mely védelmét esdi a gyöngöbnek s az erőtl-
lennek.

Két fa között tömött csoportban vonult előttem
megszámlálhatatlan ere s szorgalmas hangyának. Bo-
tommal egy vonalat húztam a földbe előttem. A pará-
nyi állatok kétségbe eseten sűrűgtek forogtak az aka-
dály előtt, egy rész visszament, több neki indult az

akadálynak s a parányi gödörbe buktak, egy rész mel-
lék utakat keresett s ment tovább a cél felé ...

Hányszor huznak ily vonalakat a mi pályafutá-
sunk alatt, hányszor esünk el a célhoz érésig s a han-
gya megtanít arra, mit tenni kell.

Ah igen ... és az élet nem álom, ez az örök
munka.

... Az esti harangzó áldólag terjedt szét a lég-
ben. A csillagok, e büvös világok ragyogni kezdtek. A
táj fölött, az örökké munkálkodó fölött csodás nyuga-
lom honolt ...

Az élet szépsége elandaltított és leborulva az
édes anyaföldre — éreztem, hogy milyen szép élni és
— embernek lenni.

Tövisek.

Diogenes lámpással járt,
Embereket keresett:
Ma embert lámpás nélkül is
Találni, de — keveset.

Oh, mily önzök az emberek,
Mondja sok pesszimista,
De mindegyik elhallgatja:
E kórságtól ő sem tiszta.

Furesa:

ha általános drágaságban „Az olcsósághoz“ czi-
mezett kereskedés nyílik;

ha Árpád-apánknak képét korcsmai özégéről
állítják;

ha a második ezerben levő magyar haza czimere
alatt »Gruss aus Sz.-Udvarhely« levelező-lapokat áru-
sítanak;

ha a községi főbíró saját községe korcsmárosá-
nak kocsisá;

ha a körorvos »piczulákat« szed a gyermekek be-
oltásáért.

Petty.

nyilvánulhat. Kérem, maradjunk meg a művelt és kevéssé művelt gazdák kifejezésnél s akkor lehetetlen meg nem győződnünk, hogy a méretek mellett bizonyítanak, mert féreg a művelten nagygazda a nemzet testén s a tanítás módja pedig mindenesetre csak különböző lehet művelt és ki-műveltségű gazda között s így épen akkora szükség van magas-niveau-n álló — hogy úgy nevezzem — elméleti fejtegetésekkel, kísérletezések ismertetésével foglalkozó lapokra, mint oly értesítőkre, melyek a gyakorlati élet apró szükségait, a helyi éghajlati viszonyokat, gazdasági szokásokat, a csekélyebb anyagi és szellemi erő felszámítva tanítanak s terjesztik az elméleti és kísérleti uton már bebizonyított igazságokat.

En előbbi dolgozatomban sem a *Kütelek*-re, sem a *Gazdasági Lapok* ra nem céloztam, mert azok épen úgy nem felelnek meg az előttem lebegő czélnek, mint az E. G. Azonban nagyon csodálkozom, hogy az E. G. szerkesztősége oly lapot nem ismer, melyet például lehetne venni a m. kir. földművelésügyi miniszterium kiadásában jelenik meg a *Képes Néplap*. Azt hiszem, hogy ez nem oly pulyvalap, melytől Török Mihálynak irtóznia kellene s egy kevéssel magasabb niveau-n álló lap kiadása az E. G. E. nek sem derogálna.

Azt mondhatná valaki: ha ez meg van, minek egy másik? ...

A *Képes Néplap* a község tulajdona s ezért körjegyző, községi bíró vagy leltári tárgy czímen teszik megközelíthetetlenül, vagy sok esetben sajátjuknak tekintik s szalonát takarnak bele. Ha korosomák helyett olvasó-szobák volna az egyes községekben, más volna a helyzet és más az eredmény! Igen sok gazda van, ki nem kéri el a *Képes Néplapot* a bírótól vagy jegyzőtől, mert kérti kell, de szívesen fizetne 4 koronát egy tanulságos kis hetilapért. De azt se feleldjük, hogy a *Képes Néplap*-nak egész Magyarországra kell kiterjeszkednie, tehát az erdélyrészi különleges állapotokkal, sajátos gondolkodás móddal, szokásokkal kellően nem foglalkozhatik s tehát sikeres küzdelmet nem folytathat. Feltétlenül szükségünk van tehát egy oly gazdasági lapra az erdélyi részeken, mely a ki-műveltségű gazdáknak tanácsadója, ujtásra serkentője legyen.

Török Mihály és a szolidaris szerkesztőség kijelentik, hogy az E. G. E.-viszonyai között képtelenség egy ilyen lap megindítása.

Lássuk kissé közelebbről ezt a képtelenséget.

Az E. G. E. múlt évben 144334 frt 99 kr vagyonról állított ki mérlegszámát. Különböző czélokra összesen 8950 frt állami segítséget kapott s így múlt évi bevételét kevesebbre, mint 15,000 forintra nem becsülhetjük.

Az E. G. E. alapító kevés hűjűn 110,000 frtot rak össze az erdélyrészi gazdasági érdekek hathatós támogatása czéljából. Vajjon e nemes és áldozatkész alapítóknak intentionja volt-e, hogy az egyletnek 53. évében 428 tagja legyen? Vajjon az az egylet a maga 428 harcosával sikeresen fog-e a gazdasági, ipari és kereskedelmi válság ellen, valamint a szocializmus réme ellen küzdeni? Vajjon lesz-e ereje, befolyása, hogy ott fogadja el a titáni harcot, hol az ki fog törni: a nép között? Vajjon nem fogják e öt meglepni az események s akkor nem lesz-e kénytelen elismerni, hogy jobb lett volna 10—20,000 harcosal dolgozni, mint annak kis töredékével?

Ma a 12. órában állunk; ma egyetlen téren sem szabad a felhalmozódott robbanó anyagot kicsinyelnünk. Ma úgy áll a dolog, hogy a szellemi és anyagi erő felett rendelkezőknek kell felkeresni a tár-sadalom amaz osztályait, hol a robbanó anyag felhalmozódott s ha kidobják az ajtón, másszék vissza s ablakon, de a robbanó anyagot meg kell semmisíteni, mert ha mi ezt nem tesszük, eljön a második Várkonyi s akkor a sebészi műté legfőbb részét kockázatos eszközökkel kell folytatnunk.

Nem az most a kérdés, hogy képtelenség, hanem az, hogy meg kell lenni.

Egy új tagsági osztály felállításával meg kell nyitni az E. G. E. országát a csekélyebb műveltségű gazdák számára is, kik tagsági díj fejében ne az E. G. E.-t, hanem egy kis népies heti lap t. kapjanak. A népies felolvasásokat ki kell terjeszteni a vidéki gazdasági egyletekre és kisebb költséggel nagyobb eredményt lehetne elérni, ha az állami segítség méltányosan felosztódnék.

Azt mondja Török Mihály, hogy „arra valóik a megyei gazdasági egyesületek, hogy a mi hiány fennmarad, azt helyre pótolják“, de arról hallgat, hogy mit tart ilyen hiányoknak.

En csak az udvarhelyvármegyei gazdasági egylet működését figyeltem meg, de ha mindenik ilyen, akkor kétszeres szükség van arra, hogy a népies felolvasások decentralizálódjanak, mert csak így lehetne ezeket az elszibadt szervezeteket álmukból felriasztani. Tagadhatatlan, hogy ügybizalmat, vállalkozó szellemet, pezsgő tevékenységet teljességgel nem lehet az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyletnél tapasztalni, de perzig se feleldjük, hogy az anyagi erő, a pénz hiánya a legéletré valóbb törekvést is megbéníthatja.

Panaszkodik Török Mihály a szerkesztőséggel egyetértve, hogy Udvarhelyvármegyében nem olvasnak az E. G. E. s aztán így folytatja: „de ott úgy látszik (a művelt osztálynak) sem igen kell a szak tudás, mit várunk akkor a néptől?“. En a szerkesztőség helyzetében e kifejezéssel szolidaris nem lehetne volna, mert így a tagokat szaporítani, jó hangulatot ébreszteni nem lehet, de sőt az E. G. E. nem az egyedüli forrás, honnan szak tudást lehet szerezni ...

Előbbi cikkemben nem arról nyilatkoztam, hogy a *kényszerítést* szükségesnek tartom-e vagy nem, hanem csak azt mondtam s mondom most is, hogy mindaddig míg a törvény megengedi a kisgazdáknak az *ugorrendszert* fenn tartását, a bajok orvoslására e körökben számítani nem lehet. Itt oly jelenséggel állunk szemben, hol a törvény parancsának kell a népet rá szorítsa arra, a mi neki jó, a mi neki hasznos.

Török Mihály azt állítja, hogy a székely nép szellemi elmaradottsága s több hasonlók mentették meg őt eddig a szocializmus mérgetől. Nézetem sze-

rint ez nem áll, hanem költötte és köti még ma is az a talpalatnyi föld, melyet apjától örökölt, melytől ha megválik, kész akár az anarchizmusra. Nézzünk szét a hazában s hamar meggyőződhetünk, hogy a székely népek szellemi előhaladottság tekintetében még a legmagyarabb vidékek előtt sincs oka meghátrálni, magát megszégyelni, mert itt ritkaság, szégyen, ha valaki irni-olvasni nem tud, ott nem egy helyen a községi bíró is rovással dolgozik.

Mult cikkemben megjegyzés nélkül hagytam Török Mihály amaz állítását, hogy a székely nép okvetlen földműveléssel szeret foglalkozni. Mintán újra felhozza ez eszmét, azt kérdelem, hogy elfeledtük-e már, hogy a székely borvízzel, mésszszel, deszkával, épület-fával, degenyeggel, szénnel, fazékkal belsízta az erdélyi részeket s nem egyszer eljutott Aradra, Nagyváradra árujával? Erről bővebben nem szólok, hanem Sz. Szakáts Péter maros-ásárhe-lyi kereskedelmi és iparkamarai titkár kimerítő beszédére utalok, mely beszéd a *Székely-Udvarhely* mult számában egész terjedelműben jelent meg. E beszédből mindenki meggyőződhetik, hogy a székelynek meg volt és meg van az ipari és kereskedelmi képessége s csak szomorú állapot most, hogy a földműveléshez oly csökönnyösen ragaszkodik.

Vége pedig szóljunk a birtokok felaprózottságáról és a termelő és fogyasztó között szükséges arányokról. A kik azt irták régg-bb a lapokba, hogy az Alföld hazaszerető népe nem fog *czuczulista* lenni, azok nem látták az erdőben a fát, nem tudták helyesen következtetni, mert azt kellett volna írják, hogy amaz irni-olvasni nem tudó, teljesen birtoktalan, buta nép lesz a hazában először czuczulista. *Tegyék át a székelyföldi birtok viszonyokat az Alföldre a szocializmus rögön megszűnik, hozzák ide az ottaniakat s rögön a nyakunkra ül az anarchizmus.* Ha ez nem igaz, József kir. herceg és Edelsheim-Gyulai báró miért mondták le vagy három uradalmukban a *nagybirtokról* s miért osztották fel eme birtokaikat *kisbirtok* között? Épen most hallo n Guttenberg Páltól, az Országos Síjöld Egyesület igazgatójától, hogy Jesse Collings és augol nemzetgazda hosszú övekig tartó kísérletezés, megfigyelés után azt a tételt állította fel, hogy: „one acre and one cow“ (egy acre föld és egy tehén), vagyis, hogy a kisgazdának Angliában 1120 négyszög ölnyi föld és egy tehén elég, hogy tisztességes megélhetést biztosíthson magának. Ha ez így van Angliában, akkor a *Székelyföldön is meg lehet émi „0.5—4—6“ hold földből, de ehhez első és elengedhetetlen szükségességű követelmény, hogy a hazarész lehatalmasabb gazdasági egylete ne zárja ki alapszabályilag a kisgazdát, a földművelt birtokost sorai közül, hanem nyújtson neki szellemi táplálékot s ne engedje meg, hogy különben kitűnő följövedelmű szerkesztősége támogatson oly eszmét, mely azt mondja, hogy „a földbirtok 0.5—4—6 holdnyi darabokra van felaprózva, mely még a közterhek viselésére is alig elegendős“ tehát a nagyobb birtokokra való beolvastásokat az aránytalanság elvének felállításával kivíratosnak tartja és így nálunk is otthossá akarja tenni az Alföld szerencsétlenségét. A termelő és fogyasztó között mutatkozó aránytalanság helyett inkább azt mondhatjuk, hogy termelésünk nem elég intenzív, de a legnagyobb mértékben czélszerűtlen, kisipari és gyáripari géceipariunk nyomorral küzdenek, a butaság és a ál-lanak s én nem mertem tanácsolni a mi ipari és kereskedelmi helyzetünkben a székely kisgazdának, hogy adja el ősei örökségét és fektesse bele ilyen szörű vállalatba. Már pedig míg azt mondja, hogy „a földbirtok addig örizzük a hűségés anyaföldet.*

Nem a birtokok felaprózottságáról, nem a termelő és fogyasztó közötti aránytalanságról kell nekünk beszélnünk, hanem *rablógazdaságról, helytelen gazdasági rendszerről, elfogultságról és önzésről*. S ha így megállapítunk és tesszük, akkor, de csak akkor remélhetünk kedvező eredményt.

Terem nem engedi, hogy további bizonyítékokat vegyek elé igazságon bizonyítására, de azt hiszem, hogy az eddigiekkel is bebizonyítottam, hogy Török Mihály dolgozatában oly nézet nincs kimondva, melytől el lehetne fogadni és hogy az E. G. E. szerkesztősége tévedett, midőn egyetértett a megvitatott cikk czélszerűtlen eszméivel. Boc.

TANÜGY.

A székelyudvarhelyi m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskola négy éves tanfolyama alatt tanulóit elméletileg és gyakorlatilag képzett iparosokká neveli. Az iskola felőli a köipari szakon az épületdíszek faragását, valamint általában a kőfaragásban előforduló összes munkálatokat. Az agyagipari szakon a kályha készílést, a korongozást, diszedények készílést és épület terracotta-munkákat.

Az I. évfolyamra rendes tanulóul felvétetnek, kik a) a tizenkét éves kort betöltötték és ehhez képest kifejlett munkaképes nyilatkozatát, melyben kifejezendő annak kötelezettsége is, hogy az illető a tanidő teljes tartamát bevégezi, c) iskolai bizonyítványt, d) az újraoltás megtörténtéről szóló bizonyítványt. Az intézetbe járó tanulók tandíját ez idő szerint nem fizetnek.

A tanulók tartoznak azonban beiratásnál 3 frt m. helybiztosítékot letétbe helyezni, melyből az általuk esetleg okozott károk fognak megtéríttetni. Segéysorsu, de jó magaviseletű és szorgalmas fiúk részére több ösztöndíjas hely kilátásba helyeztetett. Az ilyen pályázó fiúk tartoznak a fennemlített okmányokon kívül szegénységi bizonyítvány melléklésével folyamodványait a székelyudvarhelyi m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskola felügyelőbizottságához címezve, az igazgatósághoz beadni és pedig legkésőbb augusztus hó 20-ig.

Az intézettel kapcsolatosan interntáus is áll

fenn, a melyért havi 8 frt 50 kr ellátási díj fizetendő. Ágy neműt, ruhát, rajzpapírt stb. minden tanulój saját költségén tartozik beszerezni.

A beiratások az 1898—99 iki tanévre szept. 1—5 ig az intézet rohadhelyiségében tartatnak meg. Sz.-Udvarhely, 1898 július hó.

Az igazgatóság.

Tanítók figyelmébe! A mult tanévben bevezetett munka-napló használata a vm. közig. bizottság által a jövő 1898/9. tanévre elrendeltetvén, van szerencsém a t. tanítói kart értesíteni, hogy azok nyomtatás alatt vannak és néhány nap múlva elkészülnek. A naplók sürgős beszerzését annyival is inkább ajánlom, mivel azok az új rendtartási naplók vez. és éssére vonatkozó magas miniszteri rendelet teljes másolatával és használati utasítással vannak bővitve. Az új rendtartási naplók szintén nyomtatás alatt vannak s a naplókkal együtt beszerezhetők Batogh Pál könyvnyomdájában.

Irodalom.

A *Magyar könyvtár* ból (szerkeszti: Radó Antal, kiadja: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) os. és kir. udv. könyvkereskedése; minden füzet egyenként is kapható a Gyertyánffy könyvkereskedésében 15 krért) következő füzetek jelentek meg: (Folytatás) Francia elbeszélők társ. Maupassant, Gréville, Ricard, Chavette, Bonsergent). Fordította Ambrus Zoltán. A becselenelek. Szimű 3 felv. Irta G. Rovetta Fordította Radó Antal. Kisfaludy Károly válogatott költeményei. Rendezte és bevezetéssel ellátta Bánóczy József. A szentivánéji álom. Vigj. 5 felv. Schakespeare. Fordította Arany János. Fanni hagyományai. Irta Kármán József. Bevezetéssel ellátta Bánóczy József Manfréd. Drámai költemény. Irta Byron. Ford. Ábrányi Emil. A Viola Vera s egyéb elbeszélések. Irta Porzó (Agai Adolf). Vájlunk el! Vigj. 3 felv. Irták Sardou és Najac. Fordította Fáy Béla. (Folyt. köv.)

Frázis nélkül. Ilyen című röpirat jelent meg, mint „nyilt szó a gazdákhoz a kiegyezés kérléséről“. Szerzője, Agrárius, figyelemreméltó fejtegetéseiben kimutatja, vagy legalább kimutatni igyekszik azt, hogy a magyar gazdaközönység legfőbb érdeke a gazdasági kiegyezés fontartása és a közös vámtérület Ausztriával; hogy másrészt az önálló vámtérület mezőgazdasági terményeink árhanatlását, a földbirtokos osztály gyengülését, ipari vásárló képességének csökkenését eredményezné; hogy a vám és kereskedelmi szövetség megbolygatása egyaránt végzetes lehet Magyarországra és Ausztriára nézve. — Az eleven tollal megirt füzetke gyors népszerűsége tarthat igényt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése már lejárt, sziveskedjenek azt minél előbb beküldeni s a fűrdőidény alkalmából az esetleges lakásváltoztatásokat levelezőlapon velünk tudatni, nehogy a lapnak küldése fennakadást szenvedjen.

— Az első adomány. *Haller János gróf*, vármegyének minden szép és jó eszméért lelkesülő, áldozatkész főispánjától — épen lapunk zártakor — 30 koronát vettünk át a *Székely-Keresztur város nagyközönség piacán felállítandó Orbán Balázs szoborra*. Főispánunknak valódi nemes szívből jött ezen újabb adománya — mely dícsőretre nem szorul — buzditása közönységünket a hazafias ügy múltó támogatására! — Ezen kegyes adománnyal — hozzá számítva a mai vezetó cikkünkben feltüntetett összeget is — a „Székely-Udvarhely“ szerkesztőségénél a nemes czélra 35 korona van.

— Kintünetések. A helybeli áll. kö- és agyagipari szakiskola, Sándor Albert n.-solyomosi birtokos és Pál Márton sz.-udvarhelyi fazekasmester a brüsszeli mult évi kiállításon érdmet és díszokmányt nyertek. A díszokmány a napokban érkezett meg vármegyénk főispánjához, ki Pál Márton szorgalmas, a köznapi munkákon felül emlekedett derék iparosunknál jelentékeny megrendeléseket tett. Szívesen és örömmel üdvözljük fazekas-iparosaink ezen kiváló tagját, ki a haladás embere s közönységünk figyelmébe ajánljuk kintünetésre érdemestett, esinos készítményeit. Vajha ezt mondhatnók igen sok helybeli s még több korondi fazekas-iparosunkról is! ...

— Tanári és kántortanítói kinevezések. Gáspár István ideiglenesen szabadságot tanár a helybeli róm. kath. főgymnasiumhoz; innén pedig Wasylkiewicz Viktor a csiksomlyói főgymnasiumhoz tanároklul lettek kinevezve. — Dánes Béla egyházm. áldozópap és Ráduly Simon petrozsényi s.-lelkész a kolozsvári tud. egyetemre lettek külvé. — Fancsal Aron etédi kántortanító második tanítóként Farkaslakára lett kinevezve.

— Személyi hírek. Dr Baczó Albert fővárosi fiatal ügyvéd és dr Baczó Mózses teológiát s bölcsészetet végzett és külföldön is szép tanulmányutakat tett s közelebbről Szászvárosra megválasztott tanár — mindketten lapunk munkatársai — szülőik meglátogatása czéljából a szomszéd Bágy községben időznek. Szívesen üdvözljük derék hazánkfiait szülőföldjükön!

— Segédpapi áthelyezések. György Lázár Szász-Régenből a helybeli róm. kath. plabániához, innén pedig Kőrösy Géza Tordára; Noszkó Béla Baróthról Gyergyó-Szent-Miklósrá lettek áthelyezve. Baka János új misés pap pedig Baróthra káplánnak lett kinevezve.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter özv. Szenákyné Kunerly Kamilla tőketeres-besi állami elemi iskolai rendes tanítónőt jelenlegi minőségében a parjadi állami elemi iskolához helyezte át.

— Homoród-fűrdői multság. Udvarhelyvármegye Jegyzői Egylete segély-alapja javára — mint mult

szám (vasárnap) gal egy előjel mulat felhiv s a tá tig jel meg, gyerg zó. Sz játszi körjeg logot vók u kint S l-het — vá — m — dr Tó Olmoz Elmő érdekl áron ország sunkt agyag jes be Dánie slójd-gató j igazi tudás szék- lentek egyes ügyel ügy l igazg tör. te kir. t beszé rék, t jat; k zatké elyöt agyag is — zetők és So iskola lomm gatój tandé is tel szeit a ma és a czél Ottó közs. kivül, azon Ottó várm ősei l módú kozás dö fö nak, sokér szere másá tot E fogja 20-án hird Eddi mozg Budá takró Szív vajo vagy be u löket orvo 10 k emb jenek és k lyeu Erre Móz legu vetk veze lább sza. iparó érde a Ho csom zasa ból. urizá eller fiata

számunkban is jeleztük — folyó évi augusztus 14-én (vasárnap) Homoród-fürdőn szentgercei Jakab Gyula vármegyei alispánunk elnöksége alatt táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendez, mely — mint az előjelekből látszik — egyike lesz a nyár legsikerültebb mulatságainak s melyre a közönség figyelmét ezúttal is felhívjuk. A mulatság délután 5 órakor veszi kezdetét s a táncvizigalmat — melyet a meghívó világos virradtig jelez — igen élvezetesnek ígérkező műsor előzi meg. A jegyzők életéből érdekes felolvasást tart gyergyószárhegyi Lázár Ádám gróf vármegyei főjegyző. Szeitz Margit felsőföldi tanítónő népdalegyveleget játszik czimbalmón. Szaval Gálffy István fenyédi körjegyző. Szakács Zoltán kedvelt előadásával monológot cselez, melyet megelőz egy ének szám. A meghívók már szét vannak küldve. Belépési díj személyenként 80 kr, családjegy 2 frt. Jegyeket Homoród-fürdőn lehet váltani a mulatság napján.

— Egy árvagymán nagylelkűsége. Mint értesülünk — vármegyénk árvaszéke ülésben hozott határozattal — mi már jogerőre is emelkedett — kimondta, hogy báró Orbán Felix kiskori árváinak gyámját — dr. Török Albert nyug. főispánt — gyámi tiszteből elmozdítja, mert bebizonyosodott, hogy a báró Orbán Ottó ellen — a kiskori árvák vagyonának megóvásának érdekében — vezetett ingatlan végrehajtást minden áron meg akarta akadályozni.

— A székelytanítók slódkursusa városunkban. Az ország összes vidékeit megelőzve, e hó 2-án városunkban slójd-tanfolyam nyílt meg az állami kö- és agyagipari szakiskolában, melynek helyiségeit és teljes berendezését készséggel rendelkezésre bocsátotta Dániel Ernő br. kereskedelmi miniszter. Az országos slójd-egyesület képviselőiben Guttenberg Pál igazgató jelent meg s négy napot töltött városunkban és igazi lelkesültséggel, bámulatosan sokoldalú szaktudással tartott naponta előadásokat az egybegyűlt székelytanítóknak. Az előadásokon gyakran megjelentek: Haller János gróf főispán, a helybeli főegyesület elnöke, Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelő, Diemár Károly kir. ügyész, mindnyájan az ügy lelkes támogatói, dr. Solymossy Lajos kir. főigazg., Felgyházi Antal koll. tanár, Hann Károly főtanár stb. A tanfolyam megnyitását Sándor kir. tanácsos helyettesítette az elnök főispánt s szép beszédben üdvözölte az orsz. egyesületet, annak derék, tevékeny és faradtságot nem ismerő igazgatóját; köszönetét fejezte ki az egyesületnek azon áldozatkészségéért, melylyel ezen tanfolyamot — mint első a vidéken létrehozta. A tanfolyamon fa- és agyagmunkákkal 10 tanító — köztük egy tanítónő is — s több érdeklődő foglalkozik. Mint tanfolyamvezetőket Belle László székelykeresztúri gyak.-isk. tanító és Scheffler Nándor helybeli kö- és agyagipari szakiskolai igazgató-anár működnek dicséretes buzgalommal. A tanfolyamnak naponta több és több látogatója van s bárki részt vehet a tanulásban. Óhajtható volna, hogy helybeli pénzügyészeink és egyesek is tehetségük szerint, némi anyagi támogatásban részesítsék az országos egyesületet. Mint értesülünk — a marosvásárhelyi székely iparkamara 50 frtot adott és a kolozsvári is ugyanannyit ígért ez igazán üdvözölendő elősegítésére.

— Az „erdélyi mágnás“ újabb megvetése. Orbán Ottó báró híres cs-lekedetéről van szó. Vármegyénk közs. és körjegyzőinek egylete a napokban tartott rendkívüli közgyűlésében egyhangulag kimondta, hogy: „azon alávaló orvttamadással szemben, melylyel Orbán Ottó és társai — hallerkeői Haller János gr. Udvarhely vármegye főispánját legfőbb érzelmében, elhalt ösei iránti fiai kegyeletében — embertelenül, aljas módon támadták meg: mély megvetést és megbotránkosztást nyilvánít. S egyben a közszerzetnek örvendő főispán: hallerkeői gróf Haller János Ö méltóságának, a méltatlanul ért szenvedések és galád támadásokért, élénk részvétét fejezi ki s őszinte, határtalan szeretetét, tiszteletét jegyzőkönnyvi kivonatban is tudomására hozni határozza. A jegyzői egylet e határozatot Ránduly Sándor elnök vezetésével testületileg fogja átadni főispánunknak.

— A magyar lapkiadók országos kongresszusa aug. 20-án ül össze Budapesten. A kongresszus főtárgya a hirdetés- és falragaszbelég eltörlésének ügye lesz. Eddig már több, mint 200 vidéki lap csatlakozott a mozgalomhoz. A kongresszus elnöke Zilahi Simon, a Budapesti Hírlap kiadóhivatali igazgatója lesz.

— A Székely-Udvarhelyi panaszkönyve. Kórispatakról következő sorokat vettük: Tek. Szerkesztőség! Sziveskedjék b. lapjában nyílt-kérdésként feltenni: vajjon a gyermekeknek himlő ellen való beoltása jog-e vagy kötelesség? S ha községünkben több csecsemő be nem oltatott, kit terhel ezért a felelősség? A szülők nem, mert azok odavitték kicsinyeiket, de a körorvos ur (lakik Etéden) azzal utasította el, hogy a míg 10 krt nem hoznak, addig nem oltja be. Négy szegény embernek nem volt „picculája“: gyermekeik himlőjének a szegénység miatt? ... A főorvos, járási orvos és körorvos urak szíves felvilágosítását kérem: milyen cenzus alapján kerülhetjük el a himlőt? — Erre kíváncsiak Sz. József, Sz. László, V. Péter és Sz. Mózes, no meg a közigazgatási bizottság is...

— A legjobb bakancs-szállítók névre szolgáltak reá legutóbbi derék iparosaink. A helybeli „Börpárszövetkezet“ vállalatában ifj. Rájk József és Seps Lajos vezetése mellett készült, mintegy 2600 frt értékű lábbeli szállításnál csak 3 pár bakancs maradt vissza. Csak előre, még talán jobb idők is derülnek iparosaink egén: becsületes munka után!

— Egyszerre haladunk lefelé és felfelé. Közlebről érdekes és sokat jelentő látványnak voltak szemtanúi a Homoród vi. ékiek. Az egyik falu „nagyágos“ korcsomárosa a még nagyságosabb feleségével tartotta hazavonulását saját unjonnan szerzett hintóján Kóhalomból. Egyik jobbra, másik balra volt nyu tózza nagy urizálással a kocsiiban, lefátyolozva a por és nap heve ellen. A bakon a falu nagygazdát játszó, gyerekes fiatal falusbirája hajtott. Ugy látszik, hogy

a falusbirák s más ur-ágok is a korcsomások zsebébe kerültek a hivattal járó diom-dánom miatt. Igazok csak székelyek, mert nagy gazdák lesztek s a bő életből származó bünökért a szaporodó tömlőzők várokozhatnak rájuk. Igazok! ... Ne féljete korcsomások, mert a jelen és jövő a tiétek; hintón járhattok: de vigyázzatok, nehogy felforduljon s agyon nyomjon. Vigyázzatok! ... mert a nép nagy része elkoldusodott miattatok s ha e koldus-sereg úzóba veszen, jaj lesz a fejeteknek! ... Vigyázzatok! ...

— Temetés. A napokban helyezték örök nyugalomra id. Sándor Mózes 84 éves korában Városfalván. Az elhunyt neves polgár volt és 48-as honvéd; szép vagyonából egyházközségének fekvőséget ajánlkozott. Kiterjedt rokonsága maradt hátra, fia adó-tiszt, leány, 5 unoka s nagyszámú vérokonysága között Sándor Mózes kir. tanfelügyelő, Sándor Áron kadécsi, Sándor Gergely abásfalvi papok, Sándor Eszter papné stb. Az egyházi szertartást megbízásból és a rokonság meghívása folytán óriási közönség előtt D e m e t e r Dénes h.-karácsonfalvi unitárius pap végezte, ki megható gyászbeszédet tartott a könyékig hatott ima után.

— Elitolt sertésvész. Zetelakán — mint biztos forrásból értesülünk — ugy magában a községben, mint az erdőben levő esztenák és majorkák területén már ez évi május óta a sertésvész járványosan uralkodott, de azt mostanig a legnagyobb titokban tartották; nem tekintve azt, hogy a veszély napról-napra szedi áldozatait. Több napon át tartott váratlan vizsgálatok meglepően nagy veszélyt derítettek ki.

— Halálozások. Bismarck herceg július 30-án éjjel meghalt. Bismarck Ottó herceg Németország vas-kancellárjának „sorsa olyan volt, mint a legtöbb lángelmé: fölérzett a kulminációhoz s aztán más csillagzatok versengése leszorította onnét. Így halt meg Kolumbus láncra verve, Wallenstein kegyvesztetten, gyilkosok dördái alatt, Mozarin számkivetésben, Napoleon Szt.-Ilona sziklái közt“. Bismarck az évszáz legnagyobb alakja, a német faj naggyá emelője volt s életéről és haláláról a napilapok több nap óta hasábotokat irnak. — Arany László, nagy költőnknek Arany Jánosnak egyetlen fia e hó 1-én 55 éves korában meghalt Budapesten. Tagja volt a M. T. Akadémiának, Kisfaludy Társaságnak, orsz. képviselője Szalonta városnak stb. — Kovács Sándor olaszteleki ev. ref. papot súlyos csapás érte. Neje szül. Kádár Lenke életének 26 évében meghalt. — Balásy Lajos Kászón-Szék utolsó választott alkirálybírója, 48-49 Booskay-huszárfőhadnagy jul. 27-én, 73 ik életében Kászón Impér községben elhalt. — Csiktsudni Betegh Sándor mezőszegelyi nagybirtokos, dr. Betegh Miklós tordavármegyei alispán édes atyja mult hó végén elhunyt 69 éves korában. — M á t h é Sándor városfalvi unitár. pap e hó 5-én, hosszú szenvedés után, életének 47-ik, házassága 23 ik és lelkészkedésének 27-ik évében elhunyt Homoród-Városfalván.

— Kik fűrónek Homoródon? Kolozsvárról Csiki N. kereskedő neje, Fekete Béla tanácsos családja, Hory Béla árvsz. elnök családja, özv. Török Sámuelné és unokái Felmeri Ilona és Margit, Sebasi Béla főmérnök családja. Brassóból Kitzler Mária és leánya. Nagy-Szebenből özv. Kovács Istvánné. Z.-Eggerszegről Márk Jánosné föld. Radnótról Szűcs Vilma. Maros Vásárhelyről Szabender Margit. Nagyváradról Plutz Lajosné. Maros-Vásárhelyről Plutz Ernő és neje, Biró János erdő felügyelő és családja, Nik Pál és családja. Aradról Gergely Sándor oszondörömester és neje Tilostól özv. Pitki Ferenccz szül. br. Kemény Anna és leánya. Királyhalomról Aldor Gyula gyógyszerész. Budapestről Riesz Ödön özgyezvő, dr. Székely István tanár és neje. N.-Szebenből Ürmössi Kálmán pap neje. Szt.-Gericzéről Simó Gizella. Haraszt-Kerékről Benczédi Anna. Alsó-Siménfalváról Takács Géza gyógyszerésztiszt. Gyula-Fehérvárról dr. Sántha Károly tiszt. főjegyző. (Folyt. köv.)

— Nyilvános számadás és köszönet. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség által f. évi jun 12 én rendezett mulatságra gyűjtés folytán adakoztak Bartha Károlyné és Szakács Gyuláné ivén: (Folytatás) ifj. Szakács Károly, egy ev. ref. nő. Székely-egyleti takarékpénztár 5 - 5 frtot. Illyés Miklós 3 frtot. Szakács Gyula 2 frtot. Groák Béláné, Szabó Károlyné, N. N. Paschek Viktorné, Dárszon Béláné, Szigethy Istvánné, Csillag Ferencz, Dózsa Jakabné, olvashatatlan, Zakariás Ignáczné, Kassay Albertné, Ripolthy Károlyné, Szöllösy Ferenccz, Persián Jánosné, Embury Árpád, Pál Adolf, Bartha Károlyné, gr. Lázár Ádámné, V. Ferenccz, N. N., Ferenccz, olvashatatlan, Daróczi János 1-1 frtot. (Folyt. köv.)

— RÖVID HÍREK. Bándy Ignác m. kir. honvéd egyévi önkéntes, tizedes szolgálati fegyverével e hó 1-én föbelötte magát Brassóban. Öngyilkosságának oka, — mint levelezünk írja — hogy az önkéntestől sokat kíván a czim, nem tehetett eleget, mert apja sem segítette. Szülői Cs.-Szentgyörgyön laktak. — A Scherg és társai posztgyár vasárnapra virradó éjjel leégett Brassóban. A brassói derék honvédek emberfeletti munkát végeztek a mentésnél. A kár 200,000 frt, melynek egyrésze biztosítva volt. — Hirtelen elhalt Zetelakán Bertalan Károly és Biró Pál József. Előbbi szívszélhűdés miatt, utóbbi pedig a mint mezei munka után vizért ment elszedült és a Küküllőbe fult.

— Kitűnő zongora azonnal eladó. Megtekinteni és próbálni naponta délelőtt 9 órától lehet. Felvilágosítást ad — szíveségből — lapunk kiadóhivatala.

Szerkesztői üzenetek.

„Találkozás a forrásnál.“ A tárgy mesébe, rémregénybe való kidolgozása pongyola, terjengős. Nem közhírhöz. Talán máskor jobbat.

Tudósító. A lövetei „egyik intéző“-hez írt válaszában közlésről — ohajtása szerint — szívesen lemondunk s híszük, hogy t. olvasóink is elengedik.

Vidéki szülőknek. A segessvári állami polgári leányiskolába — I. és II. osztályába (ezek nyílnak meg a jövő tanévben) — a beiratások szept. 1-8. napjain lesznek Segessvárt az igazgatói irodában.

Bővebb tájékozást lapunk közlelbi számában talál. Az internatusba való felvételre aug. 20-ig kell jelentkezni.

Füfel Sz. Lajos urnak Budapest. A II-ik félévi előfzetést és a kilátásba helyezett „egyebeket“ hálas köszönettel vettük s vesszük. Szíves üdvözet!

P. E. urnak M.-Zsákod. „Szép asszonynak...“ Nem lapunkba való. Próbálja meg, — ha majd elég jónak találja — talán a „Magyar Figaro“ adni fogja. Máskor másabbat s inkább prózát kérünk.

T. A. urnak Vargyas. Köszönet és üdvözet. Özv. Demény S.-né urnának H.-Szt.-Pál. Köszönettel vettük és lapunkat megindítottuk b. czimére.

Hegedüs M. urnak Locz-Bresztovány. Előfzetése szeptember végéig rendben van.

P. M. urnak Sz.-Keresztur. Röviden jeleztük. Helyünk bővebb fejtegetést nem engedett. Programot kérünk. Annak helyét szorítunk jövő számunkba.

D. J. urnak Karácsonfalva. Erre a száma későn érkezett. Öröklött tisztelet és üdvözet!

I. G. P. urnak Kolozs-Kara. Jobb későn, mint soha. P. A. Brassó. Köszönet. Beszorítottuk K. „urat“ üdvözöljük.

HIVATALOS RÉSZ.

580—98. szám. Pályázati hirdetmény. A kormányzatmra bizott Udvarhely vármegyében, egy megyei aljegyzői és központi szolgabírói állás rendezéséért a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur engedélyezni volt kegyes. Ezen állások egyenként 750 frt fizetés, 150 frt lakbérrel javadalmazatnak. Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1893-ik évi I. ső törvény-czik értelmében képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kéreszöket hozzám f. évi október hó 5-ig bezárólag adják be. Sz.-Udvarhely, 1898. aug. 1. Gróf Haller János, főispán.

18423—98. alisp. sz. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjáróságnak. Közhírré tétel végett értesitem, hogy Szent-Demetér község sertésállományában a sertésvész járványosan fellépve, a község zár alá helyeztetett. Sz.-Udvarhely, 1898. aug. 2. Jakab Gyula, alispán.

18210—93. alisp. sz. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjáróságnak. Közhírré tétel végett értesitem, hogy Kisküküllővármegyei Csüdötelke és Kerelő községek sertés állományában sertésvész lépve fel, ezen községek zár alá helyeztettek. Sz.-Udvarhely, 1898. jul. 29. Jakab Gyula, alispán.

17949—93. alisp. sz. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjáróságnak. Közhírré tétel végett értesitem, hogy Arvátfalva község szarvasmarha állományában a száj- és körömfájás járványosan fellépve, a község zár alá helyeztetett. Székely-Udvarhely, 1898. július hó 30-án. Jakab Gyula, alispán.

544—98 a. Hirdetmény. A Nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium az 1893. évi jul. hó 22-én kelt 35005 számú rendeletével a fenyéd-zetelaka-gyergyói tvhst. közut 21.200—25.936 km. szakán tervezett 17 drb mütárgy felépítését 9079 frt 97 kr összeg erejéig engedélyezte. A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása czéljából az 1893. évi augusztus hó 22-ik napjának délelőtt 10 órájára az udvarhelyvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik. A versenyezői óhajto felhívataknak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5 százaléknyi bánatpénz letételét igazoló házi pénztárgyúttal ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtt 10 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetüi. Ajánlatok ugy az egész munkára, mint külön az ács- és külön a kőműves, kőfaragó és vas munkára is tehetőek. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetőek. Kelt Sz.-Udvarhely, 1898. augusztus hó 3-án. A hivatal főnöke: Diószeghy Samu, kir. főmérnök.

Sz. 7—1898. elm. Meghívó az udvarhelyvármegyei községi és körjegyzői egylete által 1898. augusztus hó 14-én d. e. 9 órakor Székely-Udvarhelyt vármegyei házasozó termében tartandó rendkívüli közgyűlésre és az azt megelőzőleg 1898. augusztus hó 14-én ugyanazon tereben tartandó választmányi ülésre. A közgyűlés tárgyszorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 3. A hagyatékai leltárának törvényfői eltérőleg több példányban rendelt szerkesztésé miatt eszközöndő felvételének meghatározása. 4. Belügyminiszter ur nagyméltóságú által 66673. sz. a. kiadott, a jegyzők által eszközöndő kézbesítésre vonatkozó körrendelet kapcsán, alkalmas, állandó kézbesítési rendszeresítésére iránt szerkesztendő felvételének meghatározása. 5. Több jegyző és körjegyzőnek a rendes tagok közé való felvétele a választmány által. 6. Indítványok. Lovétén, 1898. aug. hó 4-én. R á d u l y Sándor, egyt. elnök. B e n e d e k Ferencz, egyt. jegyző.

Nyilt-tör.*

A korlátlan belöli kutya nem haraphat.

Július 24-én egy valaki a Koronka-féle kerthelyiségben kritikus szempontból vizsgálatot tartott s jónak látta szemlélődését a „Székely-Udvarhely“ mult számában nyilvánosságra hozni.

Eu azon urnak csak a fáradságát sajnálom, mert tisztában vagyok magammal; magyarellenes érzés ben nem sem szinleg, sem szivleg nem honol.

A nevezett kerthelyiségben sem néptünnepély, sem pedig politikai gyűlés nem volt s így józan gondolkodásu ember abban, ha egy vendéglős a magyar nemzeti színen kívül más színű lámpásokkal és transparent képekkel díszít, hogy a szemnek kedvezzen: magyarság alá bujt N e m e t M i s k á t nem láthat.

*Az e rovatban megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

A vendéglő internationalis; ott minden becsületes és tisztességes embert szívesen látnak. Hanem az olyan vendégektől, a kik már a kapu előtt kritizálnak: a jó Isten és a rossz idő mentse meg minden vendéglőst!... Az ilyen vendég jobban teszi, ha otthon marad, mert könnyen kiteheti magát a vendéglős ama meggyőződésének, hogy az ilyen ur embernek kár az a jó levegő, magyar bor és magyar konyha.

Miután a tisztelt névtelen író meg engedte magának, hogy velem viccelődjék és engem kigunyoljon, legyen szabad nekem is szerény véleményemet kifejezni.

El van ismerve, hogy a valódi magyar ember nem szokta magát annyira lealázni, hogy embertársait hátmegett anonym megbántsa, hanem nyíltan szemébe mondja az igazat, azt kell higgyem, miszerint czikkiró nem jó magyar s így ő szégyelheti magát.

Ezek kijelentése után tisztelettel kérem a n. é. közönséget, hogy kerthelyiségemet minél gyakrabban becses látogatásaival szíveskedjék megtisztelni s így alkalmat szerezni, hogy mint jó magyar érzelmi honpolgár, mindenkit szívesen fogadok.

Székely-Udvarhelyt, 1898. augusztus hó 6-án.

Tisztelettel:

Fernengel Frigyes.

HIRDETÉSEK.

Az

erdélyi hegyi borok

TEUSCH B. JÓZSEF
pinczejéből
(Segesvárt, Erdélyben)

Árjegyzék kivonata:

Nagy-Küküllőmenti 1896-beli	1 liter	36 kr.
Marosmenti	1 liter	40 kr.
Kis-Küküllőmenti	1 liter	42 fr.
Bolkási	1 liter	40 kr.
Dánaosi	1 liter	65 kr.

üveg nélkül. Az üvegekért 7 kr. fizetendő és ugyanez árban tisztán kimosva visszavetettek.
Főraktár: **GÁL JÁNOS** fűszer- és esengetőüzletében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca).

3386-98. tkvi. szám.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közzétett, hogy Albina nagyszabonyi takarékos és hitelintézet végrehajtónak Albert Zsigmond farkaslaki lakos végrehajtást szenvedő elleni 276 frt 50 kr s jár. kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó Farkaslaka község 80. számú tjkvben A + 1. r. sz. 179, 180. hr. sz. 23 frt, 2. r. sz. 496, 497, 498, 508, 509a, 509b, 509c. hr. sz. 160 frt, 3. r. sz. 885 hr. sz. 6 frt, 5. r. sz. 1102. hr. sz. 8 frt, 6. r. sz. 1337, 1338, 1340. hr. sz. 7 frt, 7. r. sz. 1387. hr. sz. 4 frt, 8. r. sz. 1597, 1598. hr. sz. 4 frt, 9. r. sz. 1600, 1601. hr. sz. 8 frt, 10. r. sz. 1646. hr. sz. 8 frt, 11. r. sz. 1869. hr. sz. 5 frt, 12. r. sz. 1960. hr. sz. 4 frt, 13. r. sz. 1989a, 1989b. hr. sz. 6 frt, 14. r. sz. 2048. hr. sz. 2 frt, 15. r. sz. 2050, 2051. hr. sz. 2 frt, 16. r. sz. 2086. hr. sz. 2 frt, 17. r. sz. 2251. hr. sz. 3 frt, 18. r. sz. 2774a, 2774b, 2774c, 2774d, 2774e. hr. sz. 17 frt, 19. r. sz. 3067. hr. sz. 3 frt, 20. r. sz. 3250 hr. sz. 1 frt, 21. r. sz. 3356. hr. sz. 3 frt, 22. r. sz. 3474. hr. sz. 3 frt, 23. r. sz. 3494, 3495, 3496. hr. sz. 17 frt, 24. r. sz. 3529, 3530. hr. sz. 23 frt, 25. r. sz. 3607, 3608. hr. sz. 6 frt, 26. r. sz. 3650. hr. sz. 7 frt, 27. r. sz. 3688. hr. sz. 4 frt, 28. r. sz. 3761. hr. sz. 8 frt, 29. r. sz. 3923¹/₂, 3924, 3925. hr. sz. 22 frt, 30. r. sz. 3936, 3937, 3938. hr. sz. 12 frt, 31. r. sz. 4065¹/₂, hr. sz. 1 frt, 32. r. sz. 4196, 4209. hr. sz. 6 frt, 33. r. sz. 4285. hr. sz. 5 frt, 34. r. sz. 4331a, 4331b. hr. sz. 10 frt, 35. r. sz. 4420. hr. sz. 4 frt, 36. r. sz. 4591a, 4591b, 4591c. hr. sz. 3 frt, 37. r. sz. 4720. 4721. hr. sz. 17 frt, 38. r. sz. 4830. hr. sz. 4 frt, 39. r. sz. 5068, 5073 hr. sz. 9 frt, 40. r. sz. 5349. hr. sz. 2 frt, 41. r. sz. 5445. hr. sz. 3 frt, 42. r. sz. 6633. hr. sz. 2 frt, 43. r. sz. 6758. hr. sz. 3 frt, 44. r. sz. 6784. hr. sz. 3 frt, 45. r. sz. 6916. hr. sz. 8 frt, 47. r. sz. 7235. hr. sz. 3 frt, 48. r. sz. 7347. hr. sz. 6 frt, 49. r. sz. 7607. hr. sz. 6 frt, összesen 473 frt becsértékben; továbbá a farkaslaki 732. sz. tjkvben A + 7. r. sz. 1536¹/₂, 1537. hr. sz. 7 frt, 16. r. sz. 3927. hr. sz. 16 frt, 23. r. sz. 7039¹/₂ hr. sz. 5 frt, 24. r. sz. 7250¹/₂ hr. sz. 6 frt, 29. r. sz. 5778¹/₂, 5778¹/₂, 5779¹/₂ hr. sz. 152 frt, 33. r. sz. 306¹/₂, 307¹/₂, 309¹/₂, 6927¹/₂, 6928¹/₂ hr. sz. 434 frt, 31. r. sz. 1536¹/₂, 7 frt, 32. r. sz. 4750¹/₂, 4751. hr. sz. 36 frt, 33. r. sz. 5778¹/₂, 5778¹/₂, 5779¹/₂ hr. sz. 152 frt, 34. r. sz. 306¹/₂, 307¹/₂, 309¹/₂, 6927¹/₂, 6928¹/₂ hr. sz. 136 frt, 35. r. sz. 1183¹/₂ hr. sz. 14 frt, összesen 965 frt becsértékben, melynek összes becsértéke 1440 frt, a mely összeg egyszermind kikiáltási ár is, 1898. évi aug. hó 27-ik napjának d. e. 9 órákor Farkaslaka község házában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

A venni szándékozókat a becsárnak 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes papírban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni. Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. telekkönyvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székely-Udvarhelyt, 1898. június hó 16-án.

Dr. Voith Gerő.

kir. törvényszéki egyes bír.

Hevesi görög dinnye!

Megérkezett és kapható:
GÁL JÁNOS fűszer-üzletében
1 kgrm. 6 kr.

Árverezési hirdetmény.

Magán megbízás folytán ezennel közzétesszem, hogy a felszámolás alatt álló Brassói Előlegező Egyl. tulajdonát képező és Tusnádn fűrdőn levő és a csik-tusnádi 1008. és 1411. számú tjkvekben 12058/36, 12519¹/₂ és 12519/2. helyrajzi számok alatt foglalt ugynevezett

ikresház

1898 évi augusztus hó 17-én d. e. 10 órákor Tusnádn fűrdőn a helyszínén megtartandó önkéntes és nyílt árverésen el fog adni.

Kikiáltási ár 14000 frt azaz Tízennyézezer forint o-ztrák értékben.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt 1000 frt azaz Egyezer forint bánatpénzt az árverést vezető megbízott kezéhez készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban letenni.

Az árverési feltételek az árverés megkezdése előtt fel fognak olvastatni és addig is alólirott királyi közjegyzőnél az iroda helyiségében Csik-Szeredában, valamint Schnell Károly kir. közjegyző úrnál Bassóban és Konapászék József háztulajdonos úrnál Tusnádn fűrdőn bármikor megtekinthetők.

Csik-Szeredában, 1898 július hó 30-án.

Baktsi Gáspár,
kir. közjegyző.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi szer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták köszvényél, csúsznál, tagzsugogatásnál és meghűléseként és az orvokok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegeként árban majdnem minden gyógyszerárban késleltetve van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbségi utánzat van forgalomban. Mi nem akar megkárosodni, és minden egyes üveget „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegyzésként kell mint nem valódi utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cz. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolymosi Koncz armin gyógytárában.

A SZÉPSÉG
ÁPOLÁSÁHOZ.
Eddig el nem ért
HATÁS.

Dus választék: Illatszere, dobozok, (cassetták) illatos szappanok, arczkenőcs (crème), haj és bajuszkendő, brillantin, hölgy- és foppor, fogpor, fogszappan, szájjavító, fenyőerdő szoba-illat permetezővel együtt beszerezhetők a legjutányosabb árak mellett:

Gál János
dohány és különlegességi nagyáruudájában
Székely Udvarhelyt.

Kielhauser-féle gráci illatszerek.

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynők, kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Mercator” czímen: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, V., Fűrdő-utca 4. intézendők.

BOR

valódi szőlőléből, különböző minőségekben
csakis
FERNENGEL GYULA

jó hírű pinczejében Székely Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő árakban:
Literenként 30 krtól 1 frt 20 krig, 5 literen feül 26 krtól 1 frt 10 krig. Nagyban adó nélkül 56 lit. hordókban hektónként 20 frtól 38 frtig.

Részletes árjegyzék s minták ingyen és bérmentve.

Sz. 13288-98. sz. b.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött medeséri körjegyzői állásra pályázatot hirdetek

Ezen körjegyzői körhöz 4 község: Medesér, Tordátfalva, Martonos és Énlaka tartozik.

Évi fizetés 400 frt s a költségvetéssileg megállapított irodai, irodartatási, utazási átalány, szálláspénz és magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

A mennyiben a megválasztandó körjegyző anyakönyvvezetővé is kineveztetik ezért külön 100 frt tiszteletdíjban részesül.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **f. évi augusztus hó 16-án déli 12 óráig** adják be.

Székely-Keresztur, 1898 augusztus 1.

Gálfi Kálmán,
h. főszolgabíró.

Sz. 13288-1898. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járásban Oroszhegy nagyközségben elhalálozás folytán üresedésbe jött községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása 400 frt fizetés, 30 frt irodaátalány s magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

A mennyiben a megválasztandó jegyző anyakönyvvezetővé is kineveztetik, ezért külön évi 100 frt tiszteletdíjban részesül.

Felhivom a pályázókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat **folyó évi augusztus 8-án déli 12 óráig** hozzám adják be.

Székely-Udvarhelyt, 1898. július 22-én.

Dr. Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.